

Українські рушники – обереги, символи працелюбності нашого народу

Мета: Формувати у дітей поняття про рушники як символ України.
Ознайомити дітей з різними функціями рушника. Розвивати увагу і мову. Виховувати любов і повагу до України, її символів.

(Зал прикрашений різними рушниками. На стінах плакати: « Хата без рушників – родина без дітей», « Рушники на кілочку – хата у віночку», « Не лінуйся, дівонько, вишивати – буде чим гостей шанувати».

Звучить мелодія « Пісні про рушник» (сл. А. Малишка, муз. П. Майбороди). В зал заходять учні, одягнені в український одяг. Попереду хлопчик і дівчинка з хлібом на вишитому рушнику).

Діти. Хліб – сіль на рушнику підносимо,
На свято присутніх ласкаво просимо!

Вчитель. Сьогодні ми зібралися на свято, яке присвячене оберегу – українському рушнику.

Багато символів має наша Україна. Серед них – український рушник –

символ

єдності сім'ї, символ любові до рідної землі, до любої матусі, до коханої дівчини, символ працелюбності нашого народу.

оселі в

Український рушник! Хто з нас не бачив його? Не було, мабуть, жодної

господарство,

Україні, котру б не прикрашали рушники. Хоч би яке бідне було

а все ж чисто прибрано оселя палахкотіла багатством вишитих рушників.

Чи знаєте ви, що рушник здавна був не лише окрасою світлиці?

Учень. У різних регіонах України рушник називали по-різному, залежно від його призначення. Втирач – для втирання рук і обличчя. Для посуду, стола і лави

–

пов'язування

стирач, або стирок. Для покривання образів – покутники. А для

сватів – плечовий, плечовик, або подарунковий.

Учень. Відповідно до призначення, рушники різнилися і за технікою виконання.

Утирачі і стирачі ткали із цупких ниток. Покутники, подарункові, плечові –

із

тонкого, гарно вибіленого полотна.

Вчитель. Які вони гарні, ці вишиті рушники! Їх передавали як оберіг із роду в рід, з покоління в покоління. Рушники – це обереги. Думки і бажання господині, що вишивала рушник, мають бути чисті, добрі, радісні. Тоді у рушнику буде чарівна сила.

Учень. Моя бабуся гарно вишиває:

Цвітуть на полотні троянди й виноград.

Розмай калиновий там грає,

І дивні птахи щебетять.

Навіть з'єдналось чорне і червоне,

Мойого краю гордість і краса.

Душа народу – малинові дзвони,

Його веселка і його краса.

Вчитель. Шановні учні! У вас були пошукові завдання дізнатися від рідних своїх: мам, бабусь, прабабусь про призначення рушника в українському побуті, обрядах. Отже що ми знаємо про рушник?

Учні. 1. Моя бабуся рушником накриває хліб на столі.

2. Моя мама на Великдень йде святити пасху, яку накриває вишитим рушником.

3. Я була на весіллі і бачила, що на вишитому рушнику молоді давали клятву одне одному.

4. У моєї тітки будували хату. І коли верх хати був готовий, його прикрашали букетом квітів, перев'язаних рушником.

5. Портрет Шевченка в класі завжди прикрашений рушником.

Учень. «Хай стелиться вам доля рушниками», - бажали людям щастя і добра. Вишитий рушник є хорошим подарунком для дорогих людей.

(пісня «Рушничок для мами »)

Вчитель. Найбільше обрядових сюжетів, г'язаних з рушниками, збереглося у весільному обряді. Рушники подавали і брали, коли йшли у свати, ними пов'язували коровай, несли коровай на вишитому рушнику, на рушничок щастя ставали молодята під час вінчання.

Учень. Готувати рушники – означало дбати про дівочий посаг. Тому матері навчали

своїх дочок ще з раннього віку вишивати. Довгими осінніми та зимовими вечорами дівчата, співаючи, мережили узор рушників. Від того, якими виходили рушники, скільки встигала дівчина їх вишити, складалася думка про її працьовитість. Кращі узорі переймали одне в одного.

Вчитель. А збираючись вишивати, дівчата співали улюблених народних пісень.

Учень. Рушникове обличчя веселе
Обвивай коровай на столі.
Закликає гостей до оселі,
Випромінює щедрість землі.
Рушничок на стіні – давній звичай.
Ним шлюбують дітей матері,
Він до дому із далечі кличе,
Де в калині живуть солов'ї.
Він простелений тим, в кого серце
Не черствіє й дарує тепло.
Хай цей символ сусідиться вічно
В нашій хаті на мир, на добро.

Учень. Дати рушники – означало готуватися до весілля. Рушниками обдаровували родину молодого, перев’язували боярів.

А в коморі сволок,
А на ньому рушників сорок,
Біжіте, внесіте
Та боярів прикрасіте.

Учень. Кульмінацією весілля, закріпити шлюб, було «стати на рушник».

Ой стелися, рушничку, стелись.
Щоб на тобі дві долі зійшлись.
А ви, молодята, станьте на рушник,
Щоб прожити разом довгий вік.

Учень. У народі кажуть: «На рушник стати – на вік друга мати». Стелять рушник на килим згоди.

Не впади, порошино, на всільну стежину,
Де зійшлися дві долі в житті.
В ці години святкові на яснім рушникові
Вам єднатись навік, молоді!
Молоді! Ваші руки
Мати з’єднала лляним рушником.
Щоб не знали ви горя, розлуки,
І у парі весь вік воркували рядком.

Учень. Виряжаючи сина чи доньку у дорогу мати давала рушник, оздоблений різнокольоровими смугами (червона смуга – щоб завжди подорожньому світило сонце і добрі люди допомагали; коричнева – Щаслива дорога; синя – чисте небо; жовта – ясне сонце, здоров’я.)

(пісня « Два кольори »)

Учень. Для дівчаток рушники – росяночками – називали.
Стежкою вишивали на них цвіт вишні і яблуні, незабудки і ромашки, дрібненькі листочки вишні і барвінку.

Учень. Для хлопчиків рушники називали – грайликами.

І вишивали на них: посередині чорнобривці, збоку – барвінок і волошки, листя дуба, любистку і вусики хмелю.

(Дівчата розмальовують – росяночки, а хлопці – грайлики.)

Учень. Згадаймо наших мам і бабусь – невтомних трудівниць і майстринь, які за своє життя так багато вишили рушників і серветок, сорочок і доріжок, скатертин і наволочок, подушечок і порт’єр. Нема у нашому жодної родини, де б не милували око ці вишиванки.

(Виставка вишивок)

Вчитель. Український рушник! Як багато промовляє до нас це слово, яке воно рідне і миле нам! Він пройшов крізь віки. Рушник і нині символізує чистоту почуттів, глибину безмежної любові до всіх, хто не черствіє душею. Хай символ цей буде хорошим оберегом для всіх!

(пісня « Пісня про рушник »)

Учень. Бажаємо вам:

Хай здоров»я ніколи не зраджує,
Будьте завжди ніжні, рідні, милі,
Щоб вам радість, щастя і любов
Вишиваним цвіли рушником!